

RVS: andere benadering nodig voor verouderende samenleving

Nieuwsbericht | 08-09-2025 | 00:00

Onze samenleving *veroudert* in rap tempo: we worden niet alleen ouder, we worden ook ánders oud. Dit roept fundamentele vragen op over hoe we met elkaar samenleven, zorgen, wonen en werken. Volgens de Raad voor Volksgezondheid & Samenleving (RVS) blijven echte oplossingen op dit moment uit, omdat beleid vaak tegenstrijdig is en dat leidt tot spanningen, ook in het dagelijkse leven van mensen. De RVS roept daarom in het agenderende advies *‘Het rimpeleffect’* op tot een wezenlijk andere benadering: met oog voor de verbinding tussen domeinen, voor alle generaties en met meer ruimte voor initiatief vanuit de samenleving.

Nu wordt er bij beleidsontwikkeling en politieke keuzes vooral gekeken naar wat er nodig is op afzonderlijke domeinen, zoals binnen de zorg, voor wonen of op de arbeidsmarkt. Of voor specifieke doelgroepen, zoals ‘de 65-plussers’. Maar de veroudering raakt alle generaties en speelt in uiteenlopende (levens)domeinen. Toch is het denken in doelgroepen of domeinen hardnekkig en wordt het publieke debat gedomineerd door specifieke thema’s als zorgtekorten en pensioenlasten.

Dit vernauwt de blik op de impact die de verouderende samenleving heeft op ons allemaal, ook jongere generaties.

De uitdagingen zijn bekend, maar beleid is vaak tegenstrijdig

Ondertussen, zo stelt de RVS, weten we wel heel goed wat ons te doen staat. Er liggen bijvoorbeeld grote opgaven op het gebied van wonen en het realiseren van een passende leefomgeving, de arbeidsmarkt en sociale samenhang.

Tegelijkertijd is het beleid op deze domeinen vaak tegenstrijdig. Zo zet de overheid stevig in op langer zelfstandig thuis wonen, maar hoe kunnen mensen dat doen als de voorzieningen om hen heen verdwijnen? Of jongere generaties, waarvan wordt verwacht dat zij steeds meer (mantel)zorgtaken op zich nemen, terwijl zij tegelijkertijd de druk voelen meer uren betaald te gaan werken. Of burgerinitiatieven die worden toegejuicht en tegelijkertijd onvoldoende ruimte krijgen omdat de randvoorwaarden in beleid niet worden aangepast.

“We zien dat de samenleving, en individuele burgers, verschillende kanten tegelijk op worden gestuurd, terwijl juist samenhang en richting nodig zijn.”

De balanceer act: richting kiezen én ruimte bieden

De Raad pleit daarom met dit advies voor een fundamenteel andere benadering, waarin het vertrekpunt is dat de veroudering van de samenleving van invloed is op *alle* generaties en *alle* domeinen. Dit vraagt om een andere aanpak van de opgaven die er liggen - van wonen en werken tot zorg, welzijn, onderwijs en sociale samenhang. Deze nieuwe benadering moet ook in sturingsmechanismen, zoals coalitie- en collegeakkoorden, jaarlijkse begrotingen en verantwoordingssystemen, landen. Ook deze zijn nu nog voornamelijk domein en doelgroep gericht, waardoor samenhang op cruciale punten mist.

Hoewel het initiatief voor deze andere benadering bij de overheid ligt, is de verouderende samenleving een gedeelde opgave voor allerlei partijen. Het vraagt

om een overheid die richting kiest en samenhang in beleid realiseert, maar óók ruimte geeft waar nodig. Dat gebeurt nu te weinig. Terwijl dit burgers, maatschappelijke partners en bedrijven juist in positie kan brengen om vanuit hun eigen rol bij te dragen aan oplossingen voor onze verouderende samenleving.

De woon- en leefopgave als voorbeeld

We zien dat beleid op dit moment op cruciale punten op spanning staat. Zo wordt er voor ouderen ingezet op langer zelfstandig thuis wonen, maar wordt onvoldoende gestuurd op het behoud van nabije voorzieningen die dit faciliteren. In de nieuwe benadering wordt niet alleen gedacht in termen van een diversiteit aan passende woningen voor verschillende generaties. Door deze opgave met oog voor verbinding tussen domeinen te benaderen, zie je ook de noodzaak voor het creëren van ontmoetingsplekken én het tegengaan van de verschraling van voorzieningen als buurtsupers, openbaar vervoer en bibliotheken. Voor deze beleidsaanpak is het essentieel om ruimte te geven aan oplossingen die mede lokaal ontstaan. Denk aan (buurt)projecten die de sociale cohesie bevorderen, huisartsen die een tijdelijke praktijk beginnen, of burgers die hun eigen woning willen splitsen of een mantelzorger in huis nemen.

Naar adviespagina

Hoort bij

› Adviezen

---

*Hoe we morgen
kunnen leven &*

Service

› Contact

Over deze site

› Copyright